

**REPUBLIKA HRVATSKA
KRAPINSKO-ZAGORSKA ŽUPANIJA
OPĆINA STUBIČKE TOPLICE
NAČELNIK**

KLASA:322-01/19-01/12

URBROJ:2113/03-03-19-2

Stubičke Toplice, 11.12.2019.

Na temelju odredbe članka 5. stavka 2. Zakona o zaštiti pučanstva od zaraznih bolesti (Narodne novine br. 79/07, 113/08, 43/09 i 130/17), članka 46. stavka 2. t. 23. Statuta Općine Stubičke Toplice (Službeni glasnik Krapinsko-zagorske županije br. 16/09, 9/13 i 15/18) i Prijedloga programa mjera suzbijanja prijenosnika bolesti na području gradova i općina Krapinsko-zagorske županije u 2020. godini, koji je donio Zavod za javno zdravstvo Krapinsko-zagorske županije pod brojem 01-370/1-2019 od 29. studenog 2019. godine, načelnik Općine Stubičke Toplice donosi sljedeći

**PROGRAM MJERA SUZBIJANJA PRIJENOSNIKA BOLESTI NA PODRUČJU
OPĆINE STUBIČKE TOPLICE U 2020. GODINI**

I.

Ovim Programom utvrđuju se mjere, izvršitelji programa, sredstva, rokovi te način plaćanja i provedba mjera dezinfekcije, dezinfekcije i deratizacije (u daljnjem tekstu: DDD) kao mjere zaštite pučanstva od zaraznih bolesti čije je provođenje od javnozdravstvene važnosti za Republiku Hrvatsku.

II.

1. SUZBIJANJE GLODAVACA (DERATIZACIJA)

1.1. PREVENTIVNA DERATIZACIJA KAO POSEBNA MJERA (provodi se radi sprečavanja bolesti čiji su izvor zaraze glodavci)

1.1.1. Analiza postojećeg stanja

U 2019. godini je do 21.11.2019. obavljeno 28 sustavnih preventivnih deratizacija na područjima gradova i općina Krapinsko zagorske županije (KZZ) kojima su obuhvaćena privatna domaćinstva, javne površine, vodospreme te vodotoci kojima upravljaju jedinice lokalne samouprave (JLS). JLS u kojima se redovito, dva puta godišnje, provode mjere sustavne preventivne deratizacije imaju manju pojavnost glodavaca nego prije provođenja mjera čemu su doprinijele mjere sanacije koje provode vlasnici objekata uz pismene i usmene upute izvođača i stručnog nadzora te postavljanjem otrova kao nadopuna. Obilaskom i anketiranjem članova domaćinstava u JLS u kojima se redovito provodi sustavna deratizacija je uočena manja pojavnost glodavaca kao i manje šteta i bolesti kojih su uzrok glodavci nego što je to bilo prije provedbe tih mjera.

Zabilježen je sve veći broj napuštenih objekata do kojih je često i nemoguće prići zbog fizičkih barijera. Takvi objekti mogu biti žarišta i legla glodavaca. Sa izvođačima je dogovoreno da se

na svakom takvom objektu ili uz njega ostavi obavijest o dolasku izvođača i ako je to moguće obavi tretman što je većina izvođača i provela. U budućnosti bi rastući broj ovakvih objekata mogao biti sve veći problem za uspješno suzbijanje glodavaca.

1.1.2.Svrha i cilj provedbe preventivne deratizacije kao posebne mjere za suzbijanje zaraznih bolesti

Glodavci (miševi i štakori) su štetočine koje, ako se ne suzbijaju, dovode do ozbiljnih zdravstvenih i ekonomskih posljedica. Tijekom 2019. godine je na području KZŽ zabilježeno više slučajeva oboljenja ljudi i životinja kod kojih su mogući rezervoari glodavci poput mišje groznice, salmoneloze i leptospiroze. Od ekonomskih posljedica su zabilježene štete u domaćinstvima i gospodarskim objektima poput pojedene i zagađene hrane namijenjene domaćim životinjama, nagrižene instalacije na objektima i prijevoznim sredstvima.

1.1.3.Načini provedbe i sudionici opće i preventivne deratizacije

Za suzbijanje glodavaca su zaduženi vlasnici objekata i izvođači deratizacije.

Vlasnici objekata su dužni trajno provoditi preventivne mjere suzbijanja glodavaca odnosno mjere sanacije, a prema usmenim i pismenim uputama izvođača deratizacije.

U mjere sanacije spadaju:

- A. Uklanjanje svih vrsta otpada kako ih glodavci ne bi mogli koristiti za hranu, sklonište ili stanište.
- B. Pravilno skladištenje namirnica za ljudsku i životinjsku prehranu kako ne bi bile dostupne glodavcima
- C. Pravilna izgradnja sustava za odvodnju otpadnih voda (septičke jame)

Suzbijanje glodavaca kemijskim sredstvima (rodenticidima) provode izvođači sustavne deratizacije te se provodi kao nadopuna prethodno navedenih preventivnih mjera. Najbolje rezultate u suzbijanju glodavaca daju kombinacije ovih mjera.

1.1.4.Definiranje obveza i redosljed aktivnosti svih sudionika provedbe Programa mjera:

1.1.4.1. JLS donose odluku o prihvaćanju predloženog Programa mjera te ju dostavljaju ZZJZ KZŽ najkasnije do **31.01.2020.** U odluci moraju biti navedeni i podaci o vrsti i broju objekata koji će se obuhvatiti preventivnom deratizacijom (npr. broj domaćinstava, javnih površina, vodosprema, groblja, revizijskih okana kanalizacije ako su u vlasništvu JLS, vodotoci) kako bi ZZJZ mogao napraviti Plan provedbe preventivne deratizacije (Plan provedbe). Uz to JLS u kojima do sada nije obavljena sustavna preventivna deratizacija trebaju uz odluku priložiti kontakt osobe na svom području (komunalni redari i predsjednici mjesnih odbora) sa brojevima telefona.

1.1.4.2. Nakon što primi odluku JLS o prihvaćanju predloženog Programa mjera, ZZJZ KZŽ izrađuje Plan provedbe koji se sastoji iz sljedećih dijelova:

- A. Trajanje kemijskih mjera deratizacije
- B. Prostorni plan deratizacije
- C. Standardi za izlaganje zatrovanih meka
- D. Stručne preporuke potrebnih količina rodenticida po objektima
- E. Uklanjanje meka
- F. Smanjenje rizika u primjeni pesticida tijekom provedbe deratizacije

- G. Nadzor nad provedbom deratizacije
- H. Obavještanje i suradnja sa građanima
- I. Izvještaj o provedbi deratizacije

Plan provedbe ZZJZ KZŽ dostavlja nosiocu ovog Programa odnosno JLS.

Uz Plan provedbe ZZJZ KZŽ izrađuje Ponudu za stručni nadzor koja obuhvaća ocjenu izvršenih aktivnosti koje moraju biti sukladne Planu provedbe kao i troškove stručnog nadzora te ga dostavlja JLS.

- 1.1.4.3. Temeljem Plana provedbe JLS raspisuje natječaj za provedbu deratizacije. Plan provedbe treba biti sastavni dio natječaja kako bi izvođači mogli imati uvid u sve točke plana te kako bi mogli izračunati troškove provođenja. Izvođači moraju ispunjavati uvjete opisane u Pravilniku-uvjeti-DDD (NN 35/07). Odabrani ovlašteni izvoditelj mora u svom radu poštivati sve točke navedene u Planu provedbe.

1.2. OBVEZATNA PREVENTIVNA DERATIZACIJA KAO POSEBNA MJERA (provodi se u slučaju pojave bolesti čiji su izvor zaraze glodavci i u slučaju elementarnih nepogoda poput potresa ili poplava kada je za očekivati veću pojavnost glodavaca a na zahtjev nadležnog epidemiologa ili sanitarnog inspektora)
Ova mjera uključuje uklanjanje uvjeta za razmnožavanje glodavaca odnosno mjere sanacije i postavljanje otrovnih meka u području nadležne JLS u kojoj se dogodila epidemija ili elementarna nepogoda.

- 1.2.1. Uloga pojedinih sudionika u provedbi mjera obvezatne preventivne deratizacije
 - 1.2.1.1. HEO ZZJZ KZŽ izrađuje Plan provedbe, koordinira rad svih sudionika, provodi stručni nadzor te daje usmene i pismene upute o mjerama sanacije.
 - 1.2.1.2. DIRH provjerava dali izvođač ispunjava uvjete za provođenje deratizacije.
 - 1.2.1.3. Izvođači provode deratizaciju postavljanjem otrovnih meka te daju usmene i pismene upute o mjerama sanacije.
 - 1.2.1.4. JLS je odgovorna za nesmetano provođenje ovih mjera i za njihovo financiranje.
- 1.2.2. Ova mjera se ne može unaprijed predvidjeti te se obavlja samo u slučaju pojave bolesti koje prenose glodavci.

2. SUZBIJANJE KOMARACA

2.1. PREVENTIVNA DEZINSEKCIJA KAO POSEBNA MJERA (provode se sa ciljem sprečavanja bolesti koje prenose komarci)

2.1.1. Analiza postojećeg stanja

Od 2013 godine ZZJZ KZŽ sustavno provodi nadzor komaraca u pojedinim JLS na području KZŽ. Nadzorom je dokazana prisutnost uobičajenih (domaćih) vrsta komaraca (Culex), ali i invazivnih vrsta poput Aedes albopictus (tigrasti komarac) te, po prvi puta u RH, Aedes japonicus (japanski komarac). Tijekom 2018 godine na svim lokacijama u kojima se provodi monitoring komaraca pronađena su jajašca japanskog komarca u većem

broju nego 2017 što znači da se ovaj komarac udomaćio na području KZŽ. Sve navedene vrste komaraca su mogući prenositelji zaraznih bolesti poput Groznice Zapadnog Nila, Denge groznice, malarije te Zika virusa. 2018. godine bili smo svjedoci epidemijske pojave Groznice Zapadnog Nila u RH (54 oboljelih od teških oblika ove bolesti i troje umrlih). Do sada ovih bolesti nije bilo na području KZŽ, ali, s obzirom da je kroz KZŽ intenzivan transport robe i putnika postoji veliki rizik od unosa ovih bolesti koje su se u posljednje dvije godine pojavile među ljudima u nama susjednim županijama i državama. Osim toga komarci, zbog svojih aktivnosti odnosno bodenja, uznemiruju pučanstvo.

U ZZJZ KZŽ je temeljem izvida napravljena baza podataka sa potencijalnim leglima komaraca koja će se nadopunjavati. Slijedom toga ZZJZ KZŽ je imao niz aktivnosti kojima je bio za cilj educirati ljude kako mogu sami doprinijeti smanjenju broja komaraca u svom okruženju.

2.1.2. Način provedbe i sudionici u suzbijanju komaraca

U suzbijanju komaraca sudjeluju građani koje provode preventivne mjere te ovlaštene izvoditelje koji provode larvicidne mjere (suzbijanje ličinki) i po potrebi adulticidne mjere (suzbijanje odraslih jedinki tzv. krilatica).

Za život i razmnožavanje komaraca je potrebna stajaća voda i temperatura iznad 15° C. Ako su zadovoljeni ti uvjeti potrebno je u prosjeku sedam dana da se stvori nova generacija komaraca. Takva legla komaraca mogu biti svuda oko nas a dijelimo ih na umjetna i prirodna.

Umjetna legla su svojom aktivnošću stvorili ljudi. Takva legla najčešće nalazimo u neposrednoj blizini čovjeka i upravo su ona i najčešća legla invazivnih vrsta komaraca poput tigrastog i japanskog komarca, a to mogu biti kante ili bačve sa vodom za polijevanje vrtova, vaze sa vodom za cvijeće, začepljeni oluci, auto gume u koje se nakuplja voda, otvorene septičke jame, krupni otpad u kojem se nakuplja voda, podrumi kuća ispunjeni vodom, „kopanje“ za hranjenje životinja, kanali za odvođenje otpadnih voda, visoko raslinje koje služi za odmor odraslih komaraca.

Prirodna legla su duplje u drvetu, bare, močvare, jezera i retencije tekućih voda u kojima nema prirodnih neprijatelja koji se hrane ličinkama komaraca.

Preventivne mjere su najbolji i najjeftiniji način smanjenja broja komaraca i odnose se na uklanjanje legla za komarce, a provode ih građani prema usmenim i pismenim uputama. ZZJZ KZŽ je 2013 godine napravio brošuru sa uputama o načinu uklanjanja potencijalnih legla komaraca te ih je poslao svim JLS na području KZŽ. JLS su dužne jednom godišnje poslati brošuru svakom domaćinstvu što mogu učiniti na razne načine (zajedno sa računima za komunalnu naknadu ili preko izvođača koji provode sustavnu preventivnu deratizaciju i sl.).

Tijekom 2016. je ZZJZ KZŽ izradio obavijest i letak o suzbijanju komaraca na kritičnim mjestima kao što su odlagališta guma (vulkanizeri) i groblja. Obavijest i letke smo poslali svim JLS na području KZŽ. Tijekom ove, 2019. godine, izvidima smo uočili da obavijesti na grobljima nisu bile istaknute na vidljivim mjestima, dok za odlagališta guma nemamo uvida. Stoga Vas molimo da nam uz Odluku o prihvaćanju ovog programa navedete vulkanizere (ovlaštene i neovlaštene) sa njihovim adresama koji su na području Vaše JLS koje su obišli Vaši komunalni redari i koji su im podijelili letke i upute o načinu zaštite od nakupljanja stajaće vode u gumama kao potencijalnim leglima komaraca. Ako su Vam potrebni dodatni letci za suzbijanje komaraca za vulkanizere kao i obavijesti za suzbijanje komaraca u domaćinstvima i na grobljima molimo Vas da nam to u Odluci o prihvaćanju ovog Programa i navedete.

Suzbijanje ličinki i, prema potrebi, odraslih komaraca kemijskim sredstvima izvode pravne osobe ovlaštene za DDD aktivnosti. Naglasak treba dati suzbijanju ličinki čime se uništava 50-80 % buduće generacije komaraca.

Suzbijanje odraslih jedinki komaraca je opravdano jedino u slučaju neizdržive pojave komaraca kao i pojave oboljelih ljudi od bolesti koje prenose komarci jer je ta metoda kratkoročna, neselektivna i skupa.

Najbolji učinak uz najmanje troškova za JLS daju trajno provođenje preventivnih mjera koje provode vlasnici objekata prema gore navedenim uputama koje je izradio ZZJZ KZZ i koje svaka JLS treba podijeliti na svom području, a kao nadopuna se provode suzbijanje ličinki i, po potrebi, odraslih komaraca. Preventivne mjere koje su dužni provoditi vlasnici objekata trebaju biti sastavni dio uredbi u komunalnom redu koje je donijela svaka JLS za svoje područje, a čije nadziranje provode komunalni redari.

2.1.3. Definiranje obveza i redoslijed aktivnosti svih sudionika provedbe Programa mjera suzbijanja komaraca

2.1.3.1. JLS donose odluku o prihvaćanju predloženog Programa mjera suzbijanja komaraca te ju dostavljaju ZZJZ KZZ. Ta odluka mora biti donesena do 31.01.2020. te u njoj mora biti navedeno koja će se područja JLS obuhvatiti tretmanima suzbijanja komaraca. Najčešće su to mjesta gdje se pučanstvo učestalo žali na smetnje koje im čine komarci ili mjesta gdje se očekuje veći broj ljudi npr. turista.

2.1.3.2. Temeljem odluka JLS ZZJZ KZZ izrađuje Plan provedbe suzbijanja komaraca i Ponudu za stručni nadzor nad suzbijanjem komaraca te ih dostavlja JLS. Plan provedbe se sastoji iz sljedećih dijelova:

- A. Mjesta suzbijanja ličinki (larvi) komaraca i izrada baze podataka legla komaraca
- B. Sredstva za suzbijanje ličinki
- C. Način suzbijanja
- D. Učestalost suzbijanja
- E. Izvoditelji larvicidnih tretmana
- F. Vrijeme suzbijanja
- G. Obavješćivanje i suradnja s građanima
- H. Evidencije i izvješća o provedenim larvicidnim tretmanima
- I. Stručni nadzor nad provođenjem larvicidnog tretmana

2.1.3.3. Nakon što JLS dobije izrađen Plan provedbe od ZZJZ KZZ raspisuje natječaj za izvođenje (provedbu) suzbijanja ličinki i odraslih komaraca. Izvođač mora ispunjavati uvjete opisane u Pravilniku-uvjeti-DDD (NN 35/07). Odabrani ovlaštenu izvoditelj mora u svom radu poštivati sve točke navedene u Planu provedbe.

2.2. OBVEZATNA PREVENTIVNA DEZINSEKCIJA KAO POSEBNA MJERA (provodi se u slučaju pojave zarazne bolesti koju prenose komarci prema odluci i naputcima nadležnog epidemiologa ili sanitarnog inspektora)

Ova mjera uključuje provođenje preventivnih mjera (pronalaženje i uklanjanje legla komaraca), sprečavanja rasta ličinki upotrebom tzv. regulatora rasta i sredstava koje imaju mehaničko djelovanje na razvoj ličinki i po potrebi uništavanjem odraslih komaraca (adulticidnih tretmana) u što je moguće kraćem roku od trenutka saznanja o oboljeloj osobi kako bi se spriječila pojava novih slučajeva bolesti). Kod ovih mjera potrebna je suradnja ZZJZ KZZ, DIRH, JLS i izvođača.

2.2.1.Uloga pojedinih sudionika:

- 2.2.1.1. ZZJZ KZŽ određuje područje tretmana, vrste, način, larvicidna i adulticidna sredstva i dinamiku tretiranja te obavlja stručni nadzor nad provođenjem ovih mjera uz davanje usmenih i pismenih uputa pučanstvu o uklanjanju potencijalnih legla komaraca
- 2.2.1.2. DIRH provjerava dali izvođač ispunjava uvjete za provođenje ovih mjera te osigurava nesmetano provođenje ovih mjera.
- 2.2.1.3. Izvođač provodi mjere dezinfekcije uz davanje usmenih i pismenih uputa pučanstvu o uklanjanju potencijalnih legla komaraca.
- 2.2.1.4. JLS je odgovorna za nesmetano provođenje ovih mjera kao i za njihovo financiranje.

2.2.2.Ova mjera se ne može unaprijed predvidjeti te se obavlja samo u slučaju pojave bolesti koju prenose komarci na području JLS.

III.

Stručni nadzor nad provedbom obvezatne preventivne dezinfekcije i deratizacije provodi nadležni Zavod za javno zdravstvo temeljem članka 24. Zakona o zaštiti pučanstva od zaraznih bolesti.

IV.

Sredstva za provedbu ovog Programa osigurana su u Proračunu Općine Stubičke Toplice za 2020. godinu.

OPĆINSKI NAČELNIK

Josip Beljak, dipl.ing.agr.